

Förbud och tillståndskrav för sprängämnesprekursorer

Vägledning till de skärpta regler som gäller för privatpersoner från den 1 februari 2021

Enskildas tillgång till vissa kemiska produkter har begränsats inom EU, för att de innehåller ämnen som kan användas för att tillverka hemgjorda sprängämnen (sprängämnesprekursorer). EU-förordning 2019/1148 skärper kraven jämfört med tidigare regler på området.¹ Denna vägledning riktar sig till dig som är privatperson.

Begränsningar

Produkter som innehåller vissa ämnen över en bestämd halt omfattas av begränsningar. Det innebär att enskildas förvärv, införsel, innehav och användning antingen är förbjuden eller tillståndspliktig. I faktaboken här bredvid anges vilka produkter som är begränsade.

Begränsningarna gäller ”enskilda”, vilket bland annat är privatpersoner.² Med ”förvärv” menas köp och annan överlåtelse av produkterna. ”Införsel” betyder att föra in produkten till Sverige från utlandet.

Krav för att få tillstånd

Enskilda som är myndiga kan ansöka om tillstånd till förvärv, införsel, innehav och användning av de sprängämnesprekursorer som inte är förbjudna för dem.

För att få tillstånd behöver du som enskild dels ha ett behov av den begränsade produkten och dels inte vara olämplig att inneha sprängämnesprekursorer. Att ha ett behov innebär att du inte kan utöva din verksamhet eller hobby utan tillgång till begränsade produkter.

Det är MSB som prövar om du kan anses ha ett behov. Som ett led i handläggningen begär MSB ett yttrande från Polismyndigheten gällande din lämplighet.

¹ Tidigare EU-förordning 98/2013 på området ersattes från den 1 februari 2021 av EU-förordning 2019/1148.

² En ”enskild” är en fysisk eller juridisk person som agerar i syften som inte är knutna till dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke (enligt Artikel 3.8 i EU-förordning 2019/1148).

Begränsningar för privatpersoner och andra enskilda

Begränsade produkter kallas i lagstiftningen för ”sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner”. De är antingen förbjudna eller tillståndspliktiga för enskilda.

Förbud gäller för enskildas förvärv, införsel, innehav och användning av produkter som innehåller (i vikt%):

- Ammoniumnitrat, mer än 45,7 %*
- Natrium- eller kaliumklorat, mer än 40 %
- Natrium- eller kaliumperklorat, mer än 40 %
- Salpetersyra, mer än 10 %
- Svavelsyra, mer än 40 %
- Väteperoxid, mer än 35 %

* Motsvarar mer än 16 % kväve från ammoniumnitrat (N>16).

Tillståndskrav gäller för enskildas förvärv, införsel, innehav och användning av produkter som innehåller (i vikt%):

- Nitrometan, mer än 16 %**
- Salpetersyra, mer än 3 %
- Svavelsyra, mer än 15 %
- Väteperoxid, mer än 12 %

** Motsvarar mer än 12 volym% nitrometan i bränslen för modellfarkoster (”RC-bränslen”).

Ansökan om tillstånd

Ansökan om tillstånd, som är kostnadsfri, görs genom att fylla i en särskild blankett som finns på www.msb.se/prekursorer.

MSB kan behöva underlag som påvisar ditt behov och kan verifieras. Ett exempel är om du ansöker om ren nitrometan för någon typ av motorsport, där du behöver bilägga en kopia av din tävlingslicens eller något motsvarande från en erkänd organisation.

Då minderåriga (personer under 18 år) inte kan medges tillstånd behöver vårdnadshavare istället göra ansökan och motivera behovet.³

Beslut från MSB

När MSB fattat sitt beslut kommer det att skickas till dig per post, oavsett om du fått tillstånd eller inte. Beslutet kan överklagas och det står i beslutet hur. MSB informerar berörd kommun om beviljade tillstånd.

Ett tillstånd från MSB är personligt, tidsbegränsat och endast giltigt i Sverige. Andra medlemsstater inom EU kan välja att erkänna det, men MSB känner inte till att något land gör det. I flera EU-länder råder dessutom förbud för samtliga begränsade produkter. Sverige erkänner för närvarande (januari 2021) inte några utländska tillstånd.

Krav på rapportering

Du som innehar tillståndspliktiga produkter måste snarast rapportera (betydande) stölder av dem till polisen. Det görs genom att ringa 114 14 eller via polisens webbplats.

Mejla prekursor@polisen.se om det gäller större mängder och/eller högre halter.

³ I den första utgåvan av detta faktablad uppgavs felaktigt att minderåriga kunde ansöka med vårdnadshavares samtycke.

Övergångsregler

Tillstånd som MSB utfärdat med stöd av de tidigare reglerna⁴ på området gäller till det datum som anges i tillståndet, dock längst till och med 1 februari 2022.

Enskilda som före den 1 februari 2021 förvärvat produkter som inte tidigare varit tillståndspliktiga får fortsätta att inneha och använda dem utan tillstånd till och med den 1 februari 2022. Detta gäller exempelvis modellbränslen ("RC-bränslen") med högst 25 volymprocent (30 viktprocent) nitrometan.

Produkter som undantas

Det finns ett antal undantag från reglerna, se artikel 2 i EU-förordning 2019/1148. Några av dessa undantag är:

- "Varor" enligt definition i EU-förordning 1907/2006 (Reach), exempelvis batterier.
- Pyrotekniska artiklar enligt definition i MSB:s föreskrifter MSBFS 2015:6, bland annat färdigmonterade fyrverkerier.
- Legitimt förskrivna läkemedel.

Regelverk och mer information

Detta blad innehåller endast vägledning för privatpersoner. De faktiska reglerna finns i EU-förordning 2019/1148 samt i lagen (2014:799) och förordningen (2014:880) om sprängämnesprekursorer.

Länkar till reglerna och ytterligare information finns på www.msb.se/prekursorer.

Detta blad är den andra utgåvan och kan komma att ersättas av reviderade versioner.

⁴ Tidigare reglering av sprängämnesprekursorer baserade sig på EU-förordning 98/2013, som upphörde att gälla den 1 februari 2021.